

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. augusztus 28

Vasárnap

XXIII évfolyam 69 szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőbiz. az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája alá küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyitlatter sora 30 fillér.
A hirdetések a nyitlatter díja előre fizetendő.

Közgazdasági dolgok.

(M—d.) Most, hogy a szószátyárkodó hősök szájöblögetni hazaszéledtek, a kormány megfeszített erővel dolgozik olyan fontos kérdések megoldásán, miktől az ország jóléte függ: a kereskedelmi szerződéseken, az inség elleni védekezésen s.b. stb. Persze azt a szó-zápor mind elmosta volt a horizontról.

Már szólottunk e hasábokon, hogy a magyar és osztrák kormány közt tárgyalások voltak folyamatban a takarmányművek kivitelének megtiltása tárgyában. E tárgyalások elég soká tartottak s végül alapos megfontolás után arra vezettek, hogy a két kormány megtiltotta a szűlő takarmányműveknek, valamint az erőtakarmánynul szolgáló anyagoknak, tengerinek, rozsnak, zabnak, korpának, stb. a közös vámvonalon át való kivitelét. A takarmányművek kivitelének tilalom kibocsátása nem tett jelentékenyebb hatást a terménypiacon, mivel arra, a romániai hasonló intézkedés után, az ország kereskedő és gazdaközönsége el volt készülve. Osztrák részről a kukorica behozatali vámjának felfüggesztésére is volt hajlandóság, de erre a magyar kormány nem állott rá, mivel ebből a magyar mezőgazdaságnak csak kára lett volna, mert ez az intézkedés nyomta volna a gabonaárakat is, pedig Magyarországnak gabonaneműekben még mindig jelentékeny feleslege van.

A közgazdasági téren még az a nevezetesebb esemény történt, hogy a magyar és osztrák kormány kiküldöttéi visszatértek Olaszországból, hogy az illető kormányaiknak előszóval lehessenek meg előterjesztésüket a tárgyalások eddigi eredményéről s egyuttal újabb utasításokat kérjenek. Az eddig elért megállapodások csak bizonyos elvi szempontok elismertetésére vonatkoznak. Sikertült ugyanis az olasz kormányt meggyőzni arról, hogy különleges borvámkedvezményt nyújtanunk Olaszországnak nem lehetséges, mert a mit neki nyújtunk, az a fennálló szerződések értelmében megilletné a többi államokat is, névszerint Franciaországot. Tehát kivétel kedvezésről Olaszország részére szó sem lehet.

Az olaszok azonban azt óhajtkák, hogy ha bizonyos általános kedvezés adatni fog, ez oly alakban s oly módozatok közt adassék, hogy tényleg mégis csak a hozzánk legközelebb fekvő olasz bortermelésnek váljék hasznára. Az olaszok állítolag 600,000 métermázsában óhajtanák a kedvezményes vám mellett behozható borterménységet megállapítani, a kedvezményes borvámot pedig 12 koronában. Viszont a mi kormányunk 100—200,000 métermázsánál többet bebocsátani nem hajlandó s a kedvezményes vámban nem menné 24 koronán alul. Az olaszok még a kedvezményes behozatal idejét kívánják oly mó-

don megállapítani, hogy annak az olaszországi bortermelés szünet után még hasznát vehesse, ellenben a távolabb fekvő algiri bortermelés már ne.

Egészben véve különben nem látszik kizártnak, hogy Olaszországgal kereskedelmi szerződés kötése sikerülni fog.

KÜLFÖLD.

Port-Arthur ostroma.

Port-Arthurból most sem érkeztek határozott és megbízható hírek, de úgy látszik, hogy a harc a vár körül a legnagyobb makkassággal folyik tovább. A Daily Express azt állítja, hogy a japán bombázása a legutóbbi két napon nem volt oly heves, mint addig, aminek, úgy lehet, az az oka, hogy az ostromgyuk löszerkészlete megcsappant és míg új készleteket nem kapnak, a bombázást csak szerényebb mérvben folytathatják. Az oroszok ezt arra használják, hogy a vár körül újból százazföldi torpedókat helyezzenek el. Más oldalról azt jelentik, hogy a japán rohammal bevették Ioszan-erődöt és hozzátesszik, hogy két másik erődöt a Csananko-hegyen is elfoglaltak.

„Készen állni, ez minden.”

Amit Méline, a szabadságot minden színben csillogó frázisokkal dicsőítő reakcionárius, a régi harcosok egyesületének gyűlésén összefecsereget, tárgyilag valóban nem fontos, és minden hallgatója bizonynyal azt mondta magában, hogy amit hallott, azt maga is jobban, világosabban elő tudta volna

TÁRGA.

Tünődés.

Jár a vándor s gondolatba mélyed:
— Sorsom képe ez a sivatag
S bár homokján roskadozva lépek
De a lelkem legalább szabad.
Déliab a képzelet játéka,
Sok reményem szétfoszlik hamar,
De amott a rózsaszínű égbolt
Enyhet adó zöld oázt takar.

Elesüggedve soha el nem érom,
Csüggeteg szív hamar megremeg
S prédájára már lecsapni készen
Fenn kővályog egy éhes sereg.
Tekintetem a távolba téved,
Koldusmankóm zöld oázt mutat...
Ime — ez a mankó az én lelkem:
Bátor hit és tiszta öntudat.

Bojta.

Tudományos apróságok.

A nikotin veszedelme. A dohányzás legnagyobb veszedelme abban áll, hogy lassan ható mérőggel

van dolgunk; a hatás rendszerint csak bizonyos idő múlva mutatkozik, anélkül, hogy a dohányzó tudná. Általánosságban a dohányzók több-kevesebb ideig bírják el a dohányzással való visszaélést, anélkül, hogy a komoly következményeket éreznék. De végül egy szép napon érvényre jut a szervezet megmérgezése még akkor is, ha a megszokott szivar, vagy cigarettémennyiséget csökkentjük is. Ugyanis a mérgehatás egyre jobban nő s aztán a megmérgezett beteg esziként ellentállóképessége nagy veszélyt rejt magában.

Az ellentállóképesség csökkenése általános lehet, pl. öreg embereknek, de a test egyenes szervei is meg lehetnek támadva. A mérgezés iránt legérzékenyebb szerv a szív és az idegrendszer és első sorban ez a két szerv szokott megtámadva lenni. Ha ezek a szervek valamely körülmény folytán amugy is gyengébbek, a nikotinveszedelem annál nagyobb. Ilyképp magyarázható, hogy öreg emberek, akiknél a véreredény falai elmeszesedtek, akiknek szíve és idegrendszere elkopotott, elfajult, gyakran panaszkodnak fájdalmas szívgyöresök miatt, amelyek első sorban a nikotin élvezésére vezethetők vissza. Nem egy szivbaj öreg embereknek kronikus nikotinmérgezésnek a következménye.

Másrészt a mértéktelen dohányzás azelőtt teljesen egészséges embereknek is ahhoz a veszedelmes betegséghez vezet, amelyet arteriosclerosis-nak neveznek s amelynek főjelensége a véreredények elmesze-

sedése. Ugy látszik, hogy neuraszténias és köszvényes embereknek még súlyosabb a nikotin hatása. Az orvosok megfigyelései szerint ezeknél a mérgező hatás oly nagy lehet, hogy a szervezet kimerülésének életveszélyes állapotát idézi elő, amely annál veszedelmesebb, minél kevésbé van a dohányzó abban a helyzetben, hogy előszerű táplálkozással pótolja a test anyagvesztéseit. És épp ez a súlyos a dologban; a dohányzó gyomra megbetegszik, az emésztés egyre jobban szenved és ez az oka annak, hogy szenvedélyes dohányzók gyakran lesoványodottak, arcuk színe fakó, szervezetük elgyeongült.

A dohányzás módja. Az előbbieken általánosságban rámutattunk a dohányzással járó veszedelmekre. A legjobb tehát egyáltalán nem dohányozni. Amennyiben a mértékletes dohányzásnak a leg súlyosabb következményei lehetnek a szervezetre, még mértékletes dohányzásnál is a dohányzás módja ugyanilyen veszedelmeket rejtethet magában.

Egy kizsingeni orvos, Bamberger dr. erre nézve egy müncheni orvosi lapban a következőket mondja: Elsősorban két faja van a dohányzóknak: a nedvesen dohányzók és a szárazon dohányzók. A szárazon dohányzók azok, akik szivarjukat vagy csak szipkából, vagy úgy szívják, hogy a szájba vett szivarvég mindvégig száraz marad. Bamberger dr. a szárazon dohányzókhöz sorolja a pipázókat is. A nedvesen dohányzók ezzel ellentétben mindjárt azzal kezdik, hogy szivarjukat benyálozzák és nem-

adni, ha kevesebb önteltséggel is. Mert hogy a gyöngébbet az erősebb a harcban legyőzi, hogy a kellőleg fel nem szerelt ellenfél a teljesen felfegyverzett megveri, — égi igazság. Nem is azért emeljük ki, hogy a katonai kérdést tárgyaljuk, hanem az öreg Méline-nek ezt a közhelyét csak parlamenti viszonyainkra akarjuk alkalmazni. Két éven át valóban úgy tetszett, mintha az ellenzék a japán, a többség meg az orosz lenne, a hasonlatot persze meg kell szorítani annyiban, hogy az ellenzék részén megközelítőleg sincs annyi erkölcsi komolyság, tárgyilagos tudás, helyes nemzeti ítélet, mint a többség részén, hogy az ellenzék valóban nem bizonyítja azt a kulturális felsőbbiséget, melyet a japánok az oroszokkal szemben tényleg bizonyítanak. De az az egy igaz, hogy a többség nem volt teljesen felszerelve ama rohamokra, melyeket az ellenzék intézett ellene, nem volt felkészülve, holott már ama eseményekből, melyek Bánffy alatt történtek azt a tanulságot kellett volna levonnia, melyet Hamlet adott barátainak és magamagának: „Készen állni, ez minden.” Most is, ha a szünet alatt még oly csendesnek tetszik is a helyzet, ismét készen kell állnia a többségnek arra a nagyon valószínű esetre, hogy az ellenzék új rohamokra adja magát. Készen kell állnia nem azért, mintha hatalma nem lenne a támadásokat határozottan visszaverni, hanem azért, mert az ellenzék folytonos támadásaiban nagy nemzeti veszedelem rejlik. Az ellenzék, minthogy kissébbesben tudja magát, mindig az alkotmányos élet ellen fordul, mindig az alkotmányosság nyilvánulásait igyekszik hátráltatni. Tehát az ellenzék az, aki az alkotmányt érvényen kívül helyezi, és miután tudjuk, hogy a magyar nemzet legerősebb garanciája a folytonos alkotmányosságban van, hogy csak az által tartottuk fenn magunkat, hogy fennállásunk ezer esztendeje alatt az alkotmányosság alapját soha el nem hagytuk, — a többség szintén büns lenne, ha az ellenzéki üzemekkel azonnal erőiesen szembe nem szállna. Mint Deák politikailag oly messze tekintőleg hangoztatta, nem az a jog forog veszedelemben, melyet erőszak ragadott el, hanem csak az, melyet magunk adunk fel. A többség tehát hozzájárulna, hogy alkotmányos életünket alaposan tartósan aláássák, hogy alkotmányos jogainkat elveszítsük, mert magunk árultuk el. Az ily büns merénylet visszaverésére a többségnek, mint a nemzeti eszme igazi őrének mindenkor készen kell állnia.

TANÜGY.

Értesítés.

A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézettel kapcsolatos női par iskola az 1904/5. tanévre új szervezést nyer, a mennyiben a Nagyméltó-

ság m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur által kiadott szervezeti szabályzat értelmében; fehervarró, himző és ruhavarró (szabászati) szakosztályokra oszlik fel 4 megfelelően képesített szaktanerő vezetése mellett. Az első és második szakcsoport növendékei a magyar nyelvtan, számtan, üzleti könyvvitel, háztartástan és egészségügyből heti 11 órán elméleti oktatásban is részesülnek.

Beiratási díj 2 korona, tandíj félévre előre fizetendő 6 koronában van megállapítva.

Szegény, jó tanuló növendékek tandíj mentességben is részesülnek.

A kik a gyakorlati életnek megfelelő nevelést óhajtanak leányaiknak adni, keressék fel ez iskolát.

Oly vidéki növendékek, kik megfelelő lakást a városban nem kapnának, mérsékelt díjért azt is nyerhetnek az intézetben.

Felvételnek azon 12 éves koron felüli leány növendékek, kik az elemi, vagy polgári iskolát jó sikerrel elvégezték.

Bővebb felvilágosítást bármikor nyújt az intézet igazgatója.

Jelentkezni lehet f. évi szeptember 10-ig az árvaház igazgatóságánál.

Kézdivásárhely, 1904. aug. 24.

Gróf Mikes Árminné,

intézeti elnök.

Nagy Károly,

igazgató.

A kézdivásárhelyi négyosztályú áll. polgári leányiskolába a beiratások a jövő tanévre szeptember hó 1., 2., 3. és 5-ik napjain fognak eszközöltetni.

A felvételi és javító vizsgálatok augusztus hó 31-én d. e. 8 órától kezdve tartatnak meg.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 6-án d. e. 8 órákor történik.

Szegénysorsu szülők gyermekei tandíjmérsékletben, a teljesen vagyontalanoké pedig indokolt kérés alapján, tandíjmentességben is részesíthetők. Szegény tanulók tankönyvekkel is segítendő fognak.

Vidéki szülők gyermekeik elhelyezésénél forduljanak tanácsért az iskola igazgatóságához, a ki e tekintetben szívesen szolgál utbaigazítással, célja lévén a növendékek részére kellő felügyeletet, jó és olcsó ellátást biztosítani.

Igazgatóság.

A kézdivásárhelyi római k. főgimnáziumban a javító-, pótló- és felvételi vizsgálatok aug. 29., 30. és 31. napjain, az 1904—5-ik isk. évre szóló beiratások pedig szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöltetnek. Szept. 5-én „Veni Sancte”, és az osztályok elrendezése; 6-án a tanítás megkezdése. Kézdivásárhely, 1904. aug. 27-én.

Az igazgatóság.

csak ajkukhoz szorítják, hanem beveszik szájukba és ugyszólván összeviszarágják.

A dohány hatása mindkét csoportnál természetesen különböző. A szárazon dohányzók a dohányban lévő mérgeket (nikotin, ammoniak, kék, av, kénsav, metylamin stb.) csak két uton vehetik be a szervezetbe: először úgy, hogy a beszívott füst mérges alkatrészeit részben a nedves szájüregbe rakja le, ahonnan a nyállal a gyomorüregbe jut; másrészt úgy, hogy a szájából kijutott füstöt a levegővel ismét beleheljük.

A nedvesen dohányzók ugyanebben a veszedelemben forognak, csak hogy még nagyobb mértékben. Épp a szivarvegeken gyűl össze a nikotin, amelyet a nedvesen dohányzó ugyszólván kiszív és a gyomrába visz. Azonkívül a teljesen átnedvesedett szivarvég a füstben lévő mérgeket sokkal inkább visszatartja, mint a száraz szivar. Ha az ilyen dohányzó azonkívül még alkoholist, a veszély még elentékenyebb, mert az alkoholban feloldható mérgeket ezen anyaggal összekötésben a gyomor még könnyebben magába veszi.

Bamberger dr. azt is hiszi, hogy a szárazon való dohányzás csak kevés veszedelmet rejt magában és hogy az összes súlyosabb nikotimérgezések nedvesen dohányzóknál fordultak elő. A cigarettázók természetesen rendszerint szárazon dohányzók. Náluk azonban nagyobbodik a káros hatás először azért mert a füstöt lenyelik, másodsor, mert rendszerint

ötven-hatvan cigarettát is elszívnap naponta. Mindezek szerint tehát a bagózás nagyon veszedelmes: a nyers dohány rázás viszont nem oly veszedelmes, mert a nyers dohányban kevés a nikotin.

De nem is annyira a nikotin, vagy legalább nem csupán a nikotin a dohányzás bajainak a kuforrása; mert a nikotinszegény havanna épp úgy lehet krónikus mérgezéseknek oka, mint a nikotinban bővelkedő virginia.

Álomkór. Ez a betegség nem a fehér faj betegsége, bennünket, európaiakat csak kevésbé is érdekel. Hogy újabb időben mégis annyit foglalkoznak európai tudósok is az álomkórral, az annak tulajdonítható, mert ezen betegségnek csudálatos jelenségei érdeklik a kutatót, másrészt, mert az európaiak afrikai gyarmataiban fokozott mértékben fenyeget ez az epidémia.

A betegség felismerésének nagy akadálya az, hogy az incubatio ideje, vagyis az az idő, amely a betegség tulajdonképpeni kezdetétől tart addig míg a betegség észrevehető, ez az idő nagyon hosszú. Régebben azt hitték, hogy hét évig tart, míg az álomkór egy embernél fellép. Ez ugyan nem felel meg teljesen az igazságnak, de mindenesetre két-három évig tart az incubatio.

Az álomkór mindenkit megtámadhat, bár agok és gyermekek ritkán szenvednek benne. Érdekes, hogy az európaiakon kívül még a jómódu afrikai főnököket is ritkán támadja meg a betegség. Az

A helybeli állami elemi fiú- és leányiskolába az 1904—5. iskolai évre szóló beiratások f. évi szept. hó 1., 2. és 3. napjain d. e. 8—11. és d. u. 2—4 óráig intéztetnek el.

Felvételi díj: 1 korona 30 fillér. A szegények csak 30 fillért fizetnek.

Kézdivásárhely, 1904. aug. 26.

A gondnokság határozatából:

M. Székely János,

áll. isk. igazgató.

Az iparos tanoncoknak az 1904/5-ik isk. évre szóló beiratása f. évi szept. hó 6. és 7. napjain d. u. 4—6 óráig az áll. el. iskola helyiségében történik. Tandíj: 6 korona, mely a beíráskor fizetendő.

Felhívom az iparos mestereket, hogy tanoncikat a nevezett időben, annál inkább beírassák, mert a tanítás szept. hó 9-én megkezdődik s aki eddig írását be nem iratja, az ipartörvény értelmében kihágást követ el s büntetése el nem fog maradni.

Kézdivásárhely, 1904. aug. 26-án.

Dr. Török Andor,

polgármester, f. b. elnök.

NAPI HIREK.

— A király Gyöngyös város tüzkárosultjai részére 10,000, — Topánfalva leégettjei részére 3,000 koronát adományozott magánpénztárából.

— Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Könczoy Mária kézimartonos áll. isk. helyettes tanítónőt Kézdimartonosra, — Kohlmann Eleonora sósmezői áll. isk. helyettes tanítónőt Sósmezőre az áll. iskolákhoz kinevezte rendes tanítónőkké.

— Áthelyezés. Rada Elek, minoritarendi áldozópap, kézdivásárhelyi róm. kath. segédlelkész, és hitoktatót a rendfőnök hitszónoki és segédlelkézi minőségben áthelyezte Miskolcra. Rada Elek távozása érzékeny veszteség a r. k. hitközségre, mert nemcsak kötelességeit liven és lelkesedéssel teljesítő lelkész, de jeles hitszónok s kitűnő hitoktató is volt, aki szívélyes modorával, egyenes jellemével, alapos képzettségével nemcsak a kézdivásárhelyi és orosz-falvi híveknek, de a más felekezetű közönségnek is legteljesebb rokonszenvét, becsülését és szeretetét kivívta. Őszintén sajnáljuk távozását s új állásához szívből kívánunk szerencsét.

— Katonák hadgyakorlatai. Az idén Magyarországon a nagyobb szabásu hadgyakorlatok elmaradnak. A közös hadsereg királyi gyakorlati Csehországban lesznek szeptember 2—6 áig. A magyar kir. honvédségnél jórésben csak ezredgyakorlatok u. n. ezred összpontosítások lesznek. Így pl.

álomkórnak három stádiuma van: a kezdetleges, a kimondott és a tulajdonképpeni álomkór. Mint már előbb jeleztük, a betegség kezdetleges állapotát nem könnyű felismerni. A tünetek gyakori fejfájás, a nyirkmirigyek duzzanata és a nyelvnek sajátságos reszketése. A második állapotban már könnyű a diagnózis. A beteg idegromokban szenved és állapota hasonlít a részegéhez. A nyelv reszketése erősebb és egyre több szervben lép fel a görcsös mozgás. Beszélni sem tud már a beteg, csak érthetetlenül morog. Lassan, lassan állapota a harmadik stádiumba megy át, a tulajdonképpeni álomkórba, amely következménye a teljes hűdés. A betegség majd minden esetben halálos.

A betegség oka természetesen, mint ahogy a Portugáliából kiküldött álomkór-bizottság kimutatta, bacillus a diplostreptococcus, amely általános vérmérgezést és okvetlen halált idéz elő. De az álomkórnak még más oka is van: s ez az ugynevezett tssetselég, amely a trypanosoma csiráját az emberbe szurja.

Hogy európaiak és vagyonságosabb nógerek nem szenvednek e betegségben, onnan van, hogy tssetselég nem keresi fel a nagyobb, tisztán tartott majorokat, csak ott, ahol piszkos van s alkalmasabb a hely a szaporodásra. Az európai azonkívül érzékenyebb rovarokkal szemben és inkább védekezik a tssetselég szurása ellen.

Dr.

a brassói 24-ik honvédgyalogezredhez tartozó brassói, fogarasi, kézdívásárhelyi és csikszeredai honvéd zászlóaljok sepr. 5-én indulnak Fogarásra ezredösszpontosításra.

— **Beköszöntő.** Czirmai Zoltán kézdívásárhelyi ref. pap beköszöntőjét — mint újabb értesülünk — szeptember 4-én, vasárnap fogja megtartani. A beigtató beszédet Bodor Géza esperes fogja mondani.

— **Elmaradt hadgyakorlatok.** Bécsből jelentik: Őfelsége aug. 25-én délelőtt elrendelte, hogy a csehországi nagy hadgyakorlatok az idén maradjanak el. Az 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11. és 14-ik hadtest területén tartandó katonai gyakorlatok pedig augusztus 31-ig befejeztessenek, a csapatok a hadtestparancsnok utasításai értelmében, legrövidebb uton, részint gyalog, részint vasuton a helyőrségekben visszatérjenek. A szabadságolt katonák és a tartalékosok mielőbb elbocsátassanak és végül, hogy a Magyar szent korona országai területéről kiegészített csapatok gyakorlatukat programmszerűen végezzék el.

— **Fogadalom-tétel.** A kézdívásárhelyi kantai róm. kath. templomban aug. 27-én délelőtt ritka egyházi ünnepség folyt le. A 7 órai mise közben tette le a szerzetesi papi fogadalmat Beresényi Elemér minorita növendék-pap, az összes itteni rendtagok jelenlétében Asbót Viktor házfőnök kezébe; a fogadalmat pár hét múlva követni fogja pappá felszentelése Beresényinek, kit a rendfőnök Kézdívásárhelyről Szegedre helyezett át segédlelkősné.

— **Sétahangverseny.** A sétatér fentartó bizottság és a Kereskedő Ifjak által rendezendő sétahangverseny a sétatérre ma d. u. 4 órakor kezdődőleg fog megtartatni. Ajánljuk — mint az idei nyári multságok legutolsóját — a közönség becses figyelmébe.

— **Megjött az eső.** A mit hetek óta várva-várt a gazdaközönség: az áldott eső megérkezett; pénteken délután Kézdívásárhelyen és vidékén is hullani kezdett szép esedesen, sűrűn, s hullott egyfolytában, szakadatlanul egész éjjel, szombaton délelőtt, sőt még lapunk zártakor is áztatja a szomszjas földet, mely nem győzi magába szívni az áldott nedvet.

— **Résztétel a székely iparkiallításban.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által ez évi október 23-tól 31-éig rendezendő kerületi iparos segéd és tanoncmunkakiállításra — mint lapunkban jeleztük — a bejelentések augusztus 20-áig fogadtattak el. A kamara a résztvételt a Székelyföld távolabbi részein is lehetővé ohajtván tenni, a jelentkezési határidőt szeptember hó 1-éig kiterjesztette. Felhívjuk lapunk utján ismételtén az ipartestületeket, társulatokat, ifjusági egyesületeket, tanonciskolai igazgatóságokat, hogy a körülményről az iparos segédeket és tanoncokat tájékoztassák s az összegyűjtött bejelentési ivateket szeptember 1-éig Marosvásárhelyre a kereskedelmi és iparkamarához juttassák.

— **Próbamozgósítás Erdélyben.** Marosvásárhelyről jelentik: A kolozsvári honvédkerületi parancsnokság próbamozgósítást rendelt el, a melyben erdélyi honvédezek vesznek részt és pedig a kolozsvári 21., a marosvásárhelyi 22., a nagyszebeni 23. és a brassói 24. honvéd gyalogezredek, továbbá a marosvásárhelyi 9. honvéd huszárezred. A mozgósítás helye Marosvásárhely, a hova a honvédkerületi parancsnok a törzstisztekkel megérkezett. A tartalékos honvédek naponta százával vonulnak be ezredeikhez, a melyek azonnal indulnak Marosvásárhely felé. A mozgósítás által ugyszólván az egész Erdély alar-mirozva van, mert az egyes ezredeknek zászlóaljai Kolozsváron, Nagyenyeden, Deésen, Marosvásárhelyen, Beszterczén, Nagyszebenben, Déván, Erzsébetvárosban, Brassón, Fogarason, Kézdívásárhelyen, Csikszeredán és Szamosujváron állomásoznak. A próbamozgósítás huszonhat napig tart, a mely idő alatt Marosvásárhelyen több, mint tizenötezer honvéd lovas és gyalogos lesz összpontosítva. A hadvezetőségnek az ivóvíz hiánya okoz nagy gondot, mert a nagy szárazság következtében Marosvásárhelyen és környékén csaknem a legtöbb kut kiszáradt és különösen a lovak itatására szükséges nagy mennyiségű viz előteremtése és a takarmányhiány fog nagy nehézségeket okozni. A próbamozgósítás hozzávetőleg egy millió koronába kerül.

— **Janicsáry Sándor meghalt.** Janicsáry Sándor volt országgyűlési képviselő, a ki az utóbbi ciklusok alatt a Ház korelnöke volt, szerdán délelőtt

nyolevanhárom éves korában meghalt Budán, a Retek utca 46 szám alatt lévő lakásán. Janicsáry Sándor a híres, görög származású Janicsári kereskedő-osaládnak volt a sarja. Fiatal éveiben a buszáraknál szolgált, a hol kapitányság vitte, később a temesvármegyei birtokára vonult vissza s egészen a gazdaságnak élt. A képviselőháznak már 1869-ban tagja lett, mint Deák-párti s Deák Ferenc személyes jóindulatával dícselkedhetett. A hetvenes évek vége felé otthon maradt és két ciklus ideje alatt nem volt tagja a képviselőháznak, a melyben 1887-ben megvált a politikától s birtokára, Adára vonult vissza, a honnan 1900-ban állandó tartózkodásra a fővárosba költözött.

— **Hó.** Montenegróból, Szerbiából és Boszniából nagy havazást jelentenek. Csütörtökön este felé szállingózni kezdtek a pihék, éjszaka azonban a Balkán több államában valóságos hóvihár dühöngött.

— **Óriási tűz Csik-Szent-Imrén.** A Beck és Spitzer tulajdonát képező csikszentimrei óriási fátelap, mely az ugyanazon nevű vasúti rakodóhely mellett van (35. sz. őrház) múlt reggel 8 óra tájban még eddig ismeretlen okból meggyuladt és teljesen leégett. A nagy mennyiségben felhalmozott és a most uralkodó nagy hőségben erősen kiszáradt faanyag bő táplálékot nyújtott a felesapó lángoknak úgy, hogy az egész telepet pár pillanat alatt lángtenger borította. A nagy hőségtől a telep mellett elhúzódó vasúti vágányon meggyuladtak a talpfák, továbbá a táviró póznák. Ez utóbbiak körülbelül egy kilométernyi hosszú vonalon leégték és a vasúti vágányokra zuhantak. A nagy tűz, valamint a vágányon heverő üszkők és a talpfák égése miatt a 7963. számú személyszállító tehervonat csak 150 perc késéssel tudott a telep mellett elhaladni és így közel 3 órai késéssel csak déli 12 órakor érkezett be Csik-Szent-Simon állomásra és így a déli 12 óra 39 perckor Sepsiszentgyörgyről induló és Brassóba 1 óra 59 perckor érkező háromszéki vegyes vonathoz Sepsiszentgyörgyön már nem csatlakozhatott, a minek következtében ez a sepsiszentgyörgyi vonat 1 óra 59 perckor összesen csak 19 utassal érkezett be Brassóba.

— **Bucsu.** Kézdívásárhelyről, — „biután a rend érdekei úgy kívánták, — Miskolcra helyeztettem át. Kollegáimnak, számtalan barátaimnak, hitközségünk érdemes Egyháztanácsának, a tanításügy érdemes munkásainak, szeretett hiveinknek kitüntetett bizalmát és szeretetét élveztem. Hálálalán volnék, ha ezektől a feledhetetlen emberektől a válás pillanatában bucsut nem vennék. Őszinte szívvel kívánom ezért mindazoknak, a kikhez a kollégialitás vagy testvéri, baráti szeretet köteleke fűz: legyenek boldogok s ha jut számomra egy kis hely szívükben, adják azt igénytelenséggel. Tölem pedig fogadják el hálám jeléül őszinte ragaszkodásomat, soha sem szűnő szeretetemet. Isten áldása legyen és maradjon e hitközség és e város lakosságán! Igaz tisztelettel: Kézdívásárhely, 1904. aug. hó 27-én. Rada Elek min. áldozópap, hitoktató.

Közönség köréből.*)

— **Válasz Szabó Jenő lelkeszi bizonyítványára.** —

A Székely Ujság aug. 21-iki számban a következő kis cikkecske látott napvilágot:

Lelekési bizonyítvány.

Elemi csapástól sujtott, szeretett hívemről, az Urban atyánfiáról, Nagy János turógyárosról a „Székelyföld“ mult számában így szól a megemlékezés: Nem respektálván a nagy vallásos ünnepet, csépelteget. Híveim vallásos buzgóságának régi hírét kötelességem lévén megóvni, kijelentem, mint lelkipásztor, hogy hétfőn, augusztus 15-én nekünk semmiféle ünnepünk nem volt. Híveink tehát egész jó lelkiismerettel dolgozhattak. A „pésáh“, „kippurim“ etc. ünnepek megtartása ránk, igazhitű kálvinistákra nem kötelező.

Kézdívásárhely, 1904. évi augusztus hó 17.

Szabó Jenő,
ev. ref. lelkipásztor.

Midőn Szabó Jenő ev. ref. lelkipásztor ur, mint a vallásos buzgóságnak őre, egyik szeretett híve és

*) E rovatban megjelentekért felelősség a beküldött terhelő.
a szerk.

az Urban atyja fiának a fenti bizonyítványban védelmére kelve a felebaráti szeretet fényében kíván tündökölni, önmagát megtagadni nem tudó türelmetlenségében mélyen sérti a róm. kath. embertársai vallásos meggyőződését, a Sz. Mária iránt táplált ideális kegyeletet s nem veszi észre, hogy főséges ünnepeinket bántó nyilatkozatában a következetlenség hálójába kerül.

A „Székelyföld“-nek idézett megjegyzése okot erre nem szolgáltatott, mert nem azt mondja, hogy N. J. csépelte, hanem: „nem respektálva „a nagy vallásos ünnepséget, csépelteget“ mások által s így azok lelki romlásának okozója lett, kik e napon jó lelkiismerettel nem dolgozhattak.

A szóban forgó vallásos nagy nap a kath. egyház egyik legelőkelőbb ünnepe, Nagybölgasszony napja, mely elnevezés legkevésbébbé héber, még nem is római, hanem tősgyökéres magyar. — Jelzője annak a hálás kegyeletnek melylyel viseltetett nemzetünk a magyarok Nagyaszonnya iránt számtalan védelméért, az oltalomért, melybe e napon, halála napján, Szent István helyezte országunkat.

A Mária képpel díszített zászlók alatt „igazhitű kálvinisták“ is küzdöttek a szabadságért, nem dobták ki erszényeikből a Máriás aranyat és ezüstöt s most is látunk „igazhitű kálvinistákat“ kik imádkoznak Mária képe előtt s legszebb virágaikból kötnek koszorút szobrára, mert a Mária kultusz főséges és nemes ereje vonz ellenálhatatlanul, önként, rábeszélés nélkül.

A „Peszáh“ és „Purim“ az óv. theokráciájában Istentől rendelt ünnepek, mit a biblia bizonyít. Ezek kicsinylése, megvetése: kicsinylése és tagadása magának a biblíának, mely nálunk egyik, a protestánsoknál pedig „egyedüli“ forrása a kinyilatkoztatásnak, alapja a hitnek. És itt a következetlenség, mely csaknem hit tagadással határos!

Hogy csak egyiket említsek, a „Peszáh“ (átmenet, kimélet) annak emléke, hogy a zsidó nép az egyiptomi szolgaságból átment a szabadság földjére s így mintegy születésnapja lön a nemzeti függetlenségnek és önállóságnak, egy március 15. az öszövétségben.

Nálunk ma ez az ünnep a husvét, amaz ennek volt előképe!

És van-e bármily hitű keresztény, ki a husvétot ne ünnepelné? Szabó Jenő lelkipásztor ur szavai tulzoltak, sőt veszedelmesek, mert végelemzésben azt olvashatjuk sorából: tépjék szét a bibliát; nincs föltámadás; le a remzeti önállósággal!!!

S mit szólnak majd ehhez hívei és elvtársai? Smilesnek, a protestáns angolnak szavait idézem: „a jellemes férfi tud tiszteletet; tiszteletet kell tanusitanunk minden iránt, mi a századok kegyelele által van megszentelve, valamint minden nemes igyekezet, minden tiszta gondolat, minden magas cél s az idők nagy alakjai iránt. A tisztelet nélkülözhetetlen feltétele az egyedek, családok, a nemzetek boldogságának. Enélkül nincs megbízhatóság, nincsen hit, nincs bizalom Istenben és emberekben, nincsen társadalmi béke és haladás. Mert a tisztelet egy neme a vallásnak, mely az embereket egymással és Istennel összeköti.“

Torja, 1904. aug. 24.

Balázs Ferenc.

NYILTTÉR.*)

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Azon hirre, hogy a f. hó 15-én szenvedett tűzkárom alkalmával a gabonák az én cséplőgépeimből kibullott szikrából gyultak volna meg, tisztelettel kijelenteni kívánom, hogy a tűz — a mint az a nyomozat rendjén igazolva lett — nem a gépből, hanem szándékos gyújtogatás következtében keletkezett; a gép pedig kettős szikrafogóval is el van látva. Helyreigazításul ezt a körülményt legyen szives t. szerk. ur b. lapjában közölni.

Kézdívásárhelyen, 1904. aug. 26-án.

Tisztelettel:
Ifj. Nagy János.

*) E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal
a szerk.

HIRDETÉSEK.

KIADÓ LAKÁS.

A Kisegítő Takarékpénztárral szemben
ujjonnan fölépült lakás: négy szoba, konyha,
kamra, istálló, fatartó, négy pince és udvar, teljesen
ellátva mindennel **szeptember hó 20-tól**

több évre kiadó.

Értekezni lehet **Szotyori Baláz-al**,

III. 1-2

**Örök áron eladó, esetleg 6-9
évre hasznbérbe adó**

BIRTOK.

Háromszékmegyében, f.-csernátoni határban,
65 k. hold tagosított tehermentes prima szántó-
föld, 9 hold szénarét, 47 hold első osztályu
csereerdő, két lakó belső telek, gazdasági épüle-
tekkel és finom gyümölcsfakkal, a kertek fásítva.

Felvilágosításokat ad a tulajdonos:

ÖZV. KOVÁCS KÁROLYNÉ

KOLOZSVÁRT, Trefort-utca 19. szám.

(104. 12-13.)

A piac soron levő ujonnan épült házam
emeleti részét — kényelmes feljáróval —
szeptember 1-től több évre

hasznbérbe kiadom.

Értekezni lehet **Ifj. Janesó
Mózes** nyomdatulajdonossal. (105. 5-6.)

FOGORVOS.

PERL JÓZSEF

AMERICAN DENTIST

(103. 2-2.)

szept. 1-én Kézdivásárhelyre érkezik
és néhány napig a **MILLENIUM-
SZÁLLODÁBAN** fog rendelni.

Hirdetéseik jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

A „Székelyföld” kiadóhivatala
A székelyföld legdusabban fel-
szerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete, pa-
pir, írószerszám, és könyvkereskedése

Kézdivásárhelyt a „Janesó“-féle gyógyszerár mellett.

*Mindenneműszükségeltetőköz-
ségi, közigazgatási, egyházi
és ügyvédi nyomtatványok
mind raktáron vannak. * * **

Ajánlom a nagyérdemű kö-
zönségnek a legujabb és leg-
divatosabb báli, eljegyzési és
esketési meghívókat, ér-
tesítéseket, névjegyeket,
továbbá mindennemű al-
kalmi és más nyomtat-
ványokat nagyon diszes
kiállításban. — Gyászko-
szoruk szallagaira felira-
tok fekete, arany és ezüst
nyomással vagy valódi
ércbetűkkel — melyek a
szallagról soha le nem hullnak
— olcsó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tar-
tok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket,
vaságyakat, gyermekkocsikat, ablak carnisokat,
hajlitott és préselt ületű székeket, chiffono-
kat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és
heverő diványokat, matracokat stb., stb., me-
lyek saját felügyeletem alatt házamnál ké-
szülnek, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb
névnapj és alkalmi ajándéku-
l ajánlok arckép és levelezőlap
albumokat, emlékköny-
veket dus választék-
ban, remek kivitelben.

Bőrárakban nagy választék van
raktáron, u. m.: pénzerszények,
dohány-, cigaretta-, szivar- és név-
jegy-tálcák. Fűsük, bajuszkéfék.

Szemüvegek, cvikkerek, hegedű
hurok, óraláncok, olvasók, zseb-
tűkrök, zsebkések, borotvák stb.,
stb. nagy választékban kaphatók.

*Ima- és énekkönyveket, úgy ka-
tholikusok mint reformátusok részére
nagy választékban tartok. Továbbá
mindennemű kép-, mese- és álmos-
könyvek, legujabb népdalok nagy rak-
táron. Mindennemű tankönyvek, tan-
szerek és naptárok dus választékban.*

Könyvkötészetemben minden fajta
könyvek bekötését nagyon jutányos
áron eszközölöm s azokat kívánatra
ellátatom éresarkokkal, miáltal
azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomatott Ifj. Janesó Mózesnél Kézdivásárhelyt.